

Verantwoording beekherstel- en vismigratiemaatregelen

Verantwoording beekherstel- en vismigratiemaatregelen

definitief, 24 april 2026

Auteurs: Eva Barth, Jamie Vatcher, Lizzy Augustinus en Simon Handgraaf

Inhoudsopgave

Inleiding	5
1. Bosbeek Meinweg	6
1.1. Onderbouwing doelverlaging	6
1.2. Toelichting	8
2. Schelkensbeek en Gansbeek	10
2.1. Onderbouwing doelverlaging	10
2.2. Toelichting	12
3. Geleenbeek	13
3.1. Onderbouwing doelverlaging	13
3.2. Toelichting	16
4. Itterbeek en Thornerbeek	17
4.1. Onderbouwing doelverlaging	17
4.2. Toelichting	19
5. Keutelbeek	21
5.1. Onderbouwing doelverlaging	21
5.2. Toelichting	23
6. Kwistbeek	24
6.1. Onderbouwing doelverlaging	24
6.2. Toelichting	26
7. Maasnielderbeek Bovenloop	27
7.1. Onderbouwing doelverlaging	27
7.2. Toelichting	29
8. Roggelsebeek	31
8.1. Onderbouwing doelverlaging	31
8.2. Toelichting	33
9. Haelense Beek en Uffelsebeek	34
9.1. Onderbouwing doelverlaging	34
9.2. Toelichting	36

10. Worm	37
10.1. Onderbouwing doelverlaging	37
10.2. Toelichting	39

Inleiding

De maatregelen op het gebied van beekherstel en vismigratie moeten ingevolge de Kaderrichtlijn Water op 22 december 2027 zijn uitgevoerd. In het uitvoeringsprogramma van Waterschap Limburg voor de planperiode 2022 – 2027 zijn maatregelen opgenomen voor het uitvoeren van beekherstel over een lengte van circa 300 km en het herstel van vismigratie op tientallen locaties. Een klein deel van deze maatregelen zal het waterschap niet binnen de huidige planperiode kunnen realiseren. Het waterschap geeft in dit document een verantwoording en juridische onderbouwing per oppervlaktewaterlichaam voor de beekherstel- en vismigratiemaatregelen die na 2027 worden uitgevoerd.

Voor de verantwoording is gebruik gemaakt van de concept standaardmotivering voor toepassing uitzonderingsbepalingen Kaderrichtlijn water (KRW) voor fysieke KRW-maatregelen die niet in 2027 uitgevoerd zullen zijn, die is opgesteld door het Rijk. Het betreft een conceptversie van de standaardmotivering die nog niet is vastgesteld in het BO KRW. Dit betekent dat de inhoud van de standaardmotivering bij definitieve vaststelling nog kan wijzigen.

Op basis van aangeleverde projectopdrachten en bijbehorende memo's is per waterlichaam de concept standaardmotivering ingevuld. De oorzaken van het niet tijdig uitvoeren van de maatregelen zijn divers: onder andere omdat het voor bepaalde gebieden nodig is om gronden te verwerven of omdat sprake is van een meeromvattend complex gebiedsproces waar de beekherstel en vismigratiemaatregelen onderdeel van uitmaken.

In dit document wordt onder andere een weergave gegeven van de mate waarin maatregelen zijn uitgevoerd, factoren die hebben gezorgd voor belemmering dan wel vertraging van deze uitvoering en de maatregelen die zijn genomen om alsnog zo spoedig mogelijk de KRW-doelen te bereiken.

1. Bosbeek Meinweg

1.1. Onderbouwing doelverlaging

Het oppervlaktewaterlichaam Bosbeek Meinweg (code: NL60_BOSBEEK) is door kanalisering, normalisering, stuwing en drainage aangetast en heeft de status ‘sterk veranderd’. Deze menselijke activiteiten dienen de volgende sociaaleconomische doelen: waterhuishouding, bescherming tegen overstroming en afwatering.¹ De waterhuishouding in stroomgebieden met een intensief agrarisch grondgebruik vraagt om een gereguleerd en grotendeels onnatuurlijk grondwaterpeil voor het optimaal renderen van landbouwkundige gewassen.²

In het waterlichaam waren voor de periode 2022 - 2027 de uitvoering van de volgende maatregelen gepland:

- het herstel van vismigratie op 3 locaties; en
- het uitvoeren van beekherstel over een lengte van circa 2,5 kilometer, waarbij de beek gelijktijdig klimaatproof en (nagenoeg) onderhoudsvrij wordt ingericht.³

Deze maatregelen zijn noodzakelijk voor het bereiken van de volgende KRW-doelen:

- vis (het herstel van vismigratie); en
- macrofauna, overige waterflora en vis (uitvoeren van beekherstel).

Hieronder is een overzicht opgenomen van het toestandsoordeel Ecologie - Biologie voor het oppervlaktewaterlichaam Bosbeek Meinweg.⁴

Biologie	GEP	Toestand				Doelbereik 2027
		2009	2015	2021	2025	
Macrofauna (EKR)	>= 0.60	X				Onzeker
Overige waterflora (EKR)	>= 0.60	X				Onzeker
Vis (EKR)	>= 0.45	X				Onzeker
Fytoplankton (EKR)	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT

Figuur 1 Toestandsoordeel Ecologie - Biologie (KRW-factsheet Bosbeek Meinweg)

In 2025 is het toestandsoordeel voor macrofauna en overige waterflora als ‘matig’ beoordeeld (geel gekleurde cel) en voor vis is het toestandsoordeel als ‘ontoereikend’ beoordeeld (oranje gekleurde cel).

¹ KRW factsheet Bosbeek Meinweg, onder 1.5 ‘Motivering status sterk veranderd’.

² KRW factsheet Bosbeek Meinweg, onder 1.5 ‘Motivering status sterk veranderd’.

³ KRW-factsheet Bosbeek Meinweg, onder 4.4 ‘Aanvullende maatregelen voor de periode 2022 t/m 2027’. Waterschap Limburg, Projectopdracht P066401 Herinrichting Bosbeek (Meinweg – monding), 31 augustus 2021, zaaknr. 2020-Z9701, doc.nr. 2020-D134300, p. 13.

⁴ KRW-factsheet Bosbeek Meinweg, onder 2.3 ‘Doel en toestandsoordeel Ecologie’.

In onderstaande tabel is daarnaast de verwachte toestand 2027 ten opzichte van de SBGP3 doelen opgenomen.⁵

Tabel 1 Berekende EKR's voor het scenario verwachte voortgang maatregelen en waterkwaliteit, gekleurd naar doelbereiking volgens het Waterkwaliteitsportaal (doelen SGBP3).

Waterlichaam	Waterlichaamcode	KRW type	Fytoplankton	Overige waterflora	Marcrofauna	Vis
Bosbeek Meinweg	NL60_BOSBEEK	R4b		0,56	0,47	0,18

De maatregel voor het herstel van vismigratie is op 3 locaties komen te vervallen.⁶ De reden hiervoor is dat het streefbeeld van de Bosbeek Meinweg is gewijzigd naar een moerasbeek. Het gewijzigde streefbeeld naar moerasbeek past beter bij de natuurlijke systeemwerken van het watersysteem. Door het ondiepe waterlichaam dat hierdoor is ontstaan, is vismigratie geen passende maatregel meer.

Bedoelde maatregel en daarmee KRW-doelen zullen eind 2027 nog niet zijn gerealiseerd, omdat het onhaalbaar was de voor de uitvoering van de maatregel benodigde gronden beschikbaar te krijgen. Daardoor is voor de kwaliteitselementen Ecologie - Biologie het KRW-doel niet bereikt. Hiervoor wordt een minder strenge doelstelling vastgesteld (de uitzondering van art. 4 lid 5 KRW), te weten de huidige toestand, zijnde de toestand opgenomen in tabel 1.

Door inzet van deze KRW-uitzonderingsmogelijkheid treedt geen verdere achteruitgang op in de toestand van het waterlichaam.

Feitelijke onhaalbaarheid wegens grondbeschikbaarheid

Voor het uitvoeren van de beekherstelmaatregel is het nodig om gronden te verwerven die in particulier eigendom zijn. Er zijn wel gronden in bezit van gemeente, provincie en terreinbeherende organisaties maar hierop rusten nog pachtrechten.

Voor uitvoering van de van de betreffende maatregel is aanvankelijk de volgende planning aangehouden voor de planvorming en uitvoering van de maatregel:⁷

- 2021 – 2022: planuitwerking
- 2022: voorverkenning uitgevoerd naar de totale Bosbeek (boven, midden en benedenloop);⁸
- 2023: afronden planuitwerking, doorlopen aanbesteding;
- 2024: realisatie fase 1 (deel tussen N570 en monding in de Roer) en voorbereiding fase 2; en

⁵ KRW-verkenneranalyse WL, 11 december 2025, p. 36. De provincie Limburg kan hiervoor ook het toestandsoordeel van het rapportagejaar 2026 of indien beschikbaar 2027 gebruiken.

⁶ Waterschap Limburg, Scopewijziging project Herinrichting Bosbeek (Meinweg-monding), 4 april 2023, zaaknr. 2020-Z9701, WLDOC-2066690340-21087, p.30.

⁷ Waterschap Limburg, Projectopdracht P066401 Herinrichting Bosbeek (Meinweg – monding), 31 augustus 2021, zaaknr. 2020-Z9701, doc.nr. 2020-D134300, p.16.

⁸ Waterschap Limburg, Memo 'Ambitiebepaling herinrichting Bosbeek', 31 oktober 2024, zaaknr: 2023-Z14394.

- 2025: realisatie fase 2 (deel tussen N570 en camping).

Deze termijnen werden door het Waterschap Limburg realistisch geacht gelet op de ervaring met vergelijkbare maatregelen, grondverwerving en de geldende wettelijke termijnen voor onteigening.

Voor de grondverwerving wordt in samenspraak met de provincie Limburg alleen ingezet op het vrijwillig verwerven van gronden. Bedoelde maatregel zal daardoor niet voor eind 2027 kunnen zijn afgerond.

In de Pragmatische Implementatie Europese Kaderrichtlijn Water in Nederland van 2004 (Kamerstuk 28808, nr. 12 | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen) en de Algemene denkklijn ‘Significante schade’ van 2007 (i188580.pdf) is aangegeven dat de huidige functies van de grond als uitgangspunt gelden bij het bepalen van de doelen en maatregelen van de KRW. Daarnaast is aangegeven dat voor het realiseren van KRW-doelen geen (gedwongen) functiewijzigingen worden doorgevoerd. In lijn hiermee is in de planperiode 2022 t/m 2027 besloten om niet over te gaan tot onteigening van de benodigde gronden.

Om zo spoedig mogelijk alsnog de KRW-doelen te kunnen bereiken, zal de volgende maatregel worden genomen met betrekking tot deze aantasting van het waterlichaam: het uitvoeren van beekherstel over een lengte van 2,5 km.⁹

Daarmee zullen naar verwachting in 2030 (behoudens eventuele na-ijleffecten) de KRW-doelen wel bereikt worden. Er is dan geen beroep meer nodig op de uitzondering van artikel 4 lid 5 KRW.

De huidige toestand (toestandsbepaling 2025) voor bedoelde KRW-doelen is hierboven opgenomen in figuur 1. De berekende EKR's voor het scenario verwachte voortgang maatregelen en waterkwaliteit is hierboven opgenomen in tabel 1. Deze huidige toestand is met toepassing van artikel 4 lid 5 KRW vast te stellen als het verlaagde doel voor 2027.

1.2. Toelichting

De beekbovenloop van de Bosbeek wordt gevoed door kwelwater. Deze bovenloop is een grensscheidend waterlichaam met Duitsland.¹⁰ Duitse bruinkoolwinningen hebben gezorgd voor daling van de grondwaterstand, waardoor de kwel sterk is verminderd. Er wordt als mitigerende maatregel wel water aangevoerd bij de bron en geïnfiltrerd in de bodem. Ondanks deze maatregel staat, de beek zo'n tweederde van het jaar droog staat. In de genormaliseerde trajecten van de beek is er sprake van diverse vismigratiebarrières en stilstaand water.¹¹

⁹ Waterschap Limburg, 'Voorbereiding KRW-Stroomgebiedbeheerplan Maas 2028-2033, zaaknr. 2025-Z6528, documentnr. WLDOC-2066690340-79611, p. 8.

¹⁰ KRW-factsheet Bosbeek Meinweg, Beschrijving, paragraaf 1.2 Karakterschets.

¹¹ Waterschap Limburg, Projectopdracht P066401 Herinrichting Bosbeek (Meinweg – monding), 31 augustus 2021, zaaknr. 2020-Z9701, doc.nr. 2020-D134300, p. 4.

In 2021 is gestart met het project herinrichting Bosbeek (Meinweg-monding). Het doel van het project is om de Bosbeek in te richten als natuurbeek. Bij de herinrichting van de middenloop van de beek wordt rekening gehouden met het periodiek droogvallen van de beek. Het streven is een ondiepe beek, zodat drainage van het grondwater door de beek zoveel mogelijk wordt beperkt.¹²

In 2022 is een voorverkenning uitgevoerd naar de totale Bosbeek (boven, midden en benedenloop). Voor de herinrichting van de benedenloop tot moerasbeek zijn drie verschillende varianten onderzocht. Daarbij is vooral gekeken naar de grondposities die nodig zijn om de varianten te realiseren. Hieronder volgt een korte toelichting op de varianten.¹³

- variant 1 minimumvariant: voor deze variant is een belangrijk uitgangspunt dat deze gerealiseerd kan worden op beschikbare gronden van andere overheden (gemeente Roerdalen). De Bosbeek kan in deze variant functioneren als type R20 beek en voldoet aan de eisen die de KRW stelt aan type R20 beek.
- variant 2 tussenvariant: voor deze variant wordt uitgegaan van een optimale inrichting van de beek. Er is daarbij beperkt gronden van derden nodig. De Bosbeek kan in deze variant functioneren als type R20 beek en voldoet aan de eisen die de KRW stelt aan type R20 beek.
- variant 3: maximale variant: voor deze variant is geen rekening gehouden met gronden die al dan niet in eigendom zijn bij de gemeente of het waterschap. In deze variant is vooral geanticipeerd op de toekomstige inrichting als aaneengesloten natuurgebied (Goudgroene Natuur/Natura 2000-gebied). Hierbij is een zo optimaal mogelijke inrichting voorgesteld met een vertakt watersysteem bestaande uit een moerasbeek. De bestaande wegen zijn bij deze variant uit het gebied verdwenen. Hierdoor ontstaat een aaneengesloten nat natuurgebied, zoals dat tot circa 1900 het geval was.

Het waterschap heeft gekozen voor de maximale variant (variant 3). Het gebied is qua natuurbeheer in transformatie tot een groene verbinding tussen het Roerdal en het Meinweg gebied. Het ontbreekt nog aan een natuurlijke inrichting van het watersysteem, de blauwe verbinding. Variant 3, de brede en robuuste geïntegreerde blauw en groene verbinding heeft hier sterk de voorkeur. Het gebied kenmerkt zich door twee gescheiden en twee verschillende watersystemen: de Bosbeek en de Postbeek. Voor de Bosbeek ligt er een opgave vanuit de KRW met een transitie naar een moerasbeek. Voor de Postbeek is er geen directe opgave maar dat wil niet zeggen dat de beek geen potentie heeft, integendeel, de Postbeek vormt een geschikt habitat voor soorten als de beekprik vanwege zijn watervoerendheid en stroming. De meerwaarde voor het waterschap is dat er bij variant 3 ruimte ontstaat om beide watersystemen (Bosbeek en Postbeek) optimaal tot ontwikkeling te laten komen. Voor de provincie en Staatsbosbeheer is juist de robuuste verbinding tussen Roerdal en Meinweggebied van belang, zeker ook met de wetenschap dat het gebied Flinke Ven het komende jaar wordt ontwikkeld tot natuurgebied.

¹² Waterschap Limburg, Projectopdracht P066401 Herinrichting Bosbeek (Meinweg – monding), 31 augustus 2021, zaaknr. 2020-Z9701, doc.nr. 2020-D134300, p. 9.

¹³ Waterschap Limburg, Memo 'Ambitiebepaling herinrichting Bosbeek', 31 oktober 2024, zaaknr: 2023-Z14394, p. 2-5.

2. Schelkensbeek en Gansbeek

2.1. Onderbouwing doelverlaging

Het oppervlaktewaterlichaam Schelkensbeek en Gansbeek (code: NL60_SCHEGANS) is door landbouwactiviteiten aangetast en heeft de status ‘natuurlijk’.

In het waterlichaam was voor de periode 2022 – 2027 de uitvoering van de volgende maatregel gepland: uitvoeren van beekherstel Schelkensbeek en Gansbeek over een lengte van circa 2,4 kilometer.¹⁴

De beekherstelmaatregelen zijn noodzakelijk voor het bereiken van de volgende KRW-doelen:

- macrofauna; en
- overige waterflora.

Hieronder is een overzicht opgenomen van het toestandsoordeel Ecologie – Biologie voor het oppervlaktewaterlichaam Schelkensbeek en Gansbeek.¹⁵

Biologie	GEP	Toestand				Doelbereik 2027
		2009	2015	2021	2025	
Macrofauna (EKR)	≥ 0.60	X				Redelijk zeker
Overige waterflora (EKR)	≥ 0.60	X				Onzeker
Vis (EKR)	≥ 0.60	X				Redelijk zeker
Fytoplankton (EKR)	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT

Figuur 2 Toestandsoordeel Ecologie - Biologie (KRW-factsheet Schelkensbeek en Gansbeek)

In 2025 in het toestandsoordeel voor macrofauna en overige waterflora als ‘matig’ beoordeeld (geel gekleurde cel). In onderstaande tabel is daarnaast de verwachte toestand 2027 ten opzichte van de SBGP3 doelen opgenomen.¹⁶

¹⁴ KRW-factsheet Schelkensbeek en Gansbeek, onder 4.4 ‘Aanvullende maatregelen voor de periode 2022 t/m 2027’.

¹⁵ KRW-factsheet Schelkensbeek en Gansbeek, onder 2.3 ‘Doel en toestandsoordeel Ecologie’.

¹⁶ KRW-verkenneranalyse WL, 11 december 2025, p. 36. De provincie Limburg kan hiervoor ook het toestandsoordeel van het rapportagejaar 2026 of indien beschikbaar 2027 gebruiken.

Tabel 2 Berekende EKR's voor het scenario verwachte voortgang maatregelen en waterkwaliteit, gekleurd naar doelbereiking volgens het Waterkwaliteitsportaal (doelen SGBP3).

Waterlichaam	Waterlichaamcode	KRW type	Fytoplankton	Overige waterflora	Marcrofauna	Vis
Schelkensbeek en Gansbeek	NL60_SCHEGANS	R4b		0,51	0,62	0,64

Bedoelde maatregel en daarmee KRW-doelen zullen eind 2027 nog niet zijn gerealiseerd, omdat het onhaalbaar was de voor de uitvoering van de maatregel benodigde gronden beschikbaar te krijgen.

Daardoor is voor de kwaliteitselementen Ecologie - Biologie het KRW-doel niet bereikt. Hiervoor wordt een minder strenge doelstelling vastgesteld (de uitzondering van art. 4 lid 5 KRW), te weten de huidige toestand, zijnde de toestand opgenomen in tabel 2.

Door inzet van deze KRW-uitzonderingsmogelijkheid treedt geen verdere achteruitgang op in de toestand van het waterlichaam.

Feitelijke onhaalbaarheid

De Gansbeek en Schelkensbeek zijn samen aangeduid als KRW-watertype R4b (Permanent langzaamstromende heuvelland bovenloop op zand). De “b”-aanduiding in het R-type R4b duidt op een heuvellandbeek. De ontwikkeling van de beek tot een natuurbeek met bijbehorende hydrologische kenmerken (stroomsnelheid, debiet, e.d.) en ecologische kenmerken (meandering, beschaduwing, soortengemeenschappen e.d.) vergt een grote ingreep in de huidige verschijningsvorm van de beek en het aangrenzende landschap. Dit geldt zowel in het geval dat er gekozen wordt voor het huidige type beek (R4(b)), als in het geval van de keuze voor een alternatieve KRW-aanduiding (zoals mogelijk het R3-type). Ten aanzien van het beschikbaar debiet, geldt dat er in de huidige situatie onvoldoende water beschikbaar is om te voldoen aan de randvoorwaarden vanuit het KRW-watertype R4b. Ook de aanpak van de bovenstrooms gelegen bronloopjes is enkel mogelijk door grootschalige ingrepen in het landschap (moerasherstel). Het project voor de herinrichting van de Gansbeek/Paterslossing is niet op tijd uitgevoerd omdat er eerst nader onderzoek nodig was om de meest optimale inrichting van het waterlichaam te bepalen.

De beekherstelmaatregelen en daarmee de KRW-doelen zullen eind 2027 nog niet zijn gerealiseerd.

Om zo spoedig mogelijk alsnog de KRW-doelen te kunnen bereiken, zal de volgende maatregel worden genomen met betrekking tot deze aantasting van het waterlichaam: het uitvoeren van beekherstel over een lengte van 2,4 km.

Daarmee zullen naar verwachting in 2030 (behoudens eventuele na-ijleffecten) de KRW-doelen wel bereikt worden. Er is dan geen beroep meer nodig op de uitzondering van artikel 4 lid 5 KRW.

De huidige toestand (toestandsbepaling 2025) voor bedoelde KRW-doelen is hierboven opgenomen in figuur 2. De berekende EKR's voor het scenario verwachte voortgang maatregelen en waterkwaliteit is

hierboven opgenomen in tabel 2. Deze huidige toestand is met toepassing van artikel 4 lid 5 KRW vast te stellen als het verlaagde doel voor 2027.

2.2. Toelichting

Door extensief grondgebruik en de aanwezigheid van kassen en boomkwekerijen hebben de Gansbeek bovenstrooms van de Reuverweg, de Ouder Paterslossing en de Paterslossing de uitstraling van een landbouwsloot. In het gebied spelen verschillende zaken, die niet los kunnen worden gezien van de herinrichting van de beek. Het betreft maatregelen ter bestrijding van wateroverlast, de vaststelling van het provinciaal waterprogramma die als gevolg heeft dat de ligging van functie Natuurbeek niet meer overeenkomt met de begrenzing van het KRW-waterlichaam en het droogvallen in de zomers van de Oude Paterslossing, Paterslossing en bovenloop van de Gansbeek.

In 2023 is gestart met het project 'Herinrichting Gansbeek/Paterslossing'. De doelstellingen van dit project waren: toewerken naar systeemherstel van het waterlichaam, werken aan schoon water en natuurherstel zodat wordt voldaan aan de ecologische doelstellingen uit de KRW en voldoen naar de NBW-normeringen voor een klimaatrobuust systeem. Het project voor de herinrichting van de Gansbeek/Paterslossing is niet op tijd uitgevoerd omdat er eerst nader onderzoek nodig was om de meest optimale inrichting van het waterlichaam te bepalen. Op basis van dit onderzoek is bepaald dat de KRW-opgave op deze locatie wordt ingevuld met kleinschalige maatregelen. Bij de herinrichting wordt met name ingezet op het creëren van ruimte voor beschaduwing en het aanleggen van bosstroken langs de beek en het vasthouden van water.

3. Geleenbeek

3.1. Onderbouwing doelverlaging

Het oppervlaktewaterlichaam Geleenbeek (code: NL60-GELEENBK) is in het verleden door normalisering aangetast, vastgelegd in betontegels en verbreed en heeft de status ‘sterk veranderd’. Deze menselijke activiteit dient de volgende sociaaleconomische doelen: waterhuishouding, bescherming tegen overstromingen en afwatering.¹⁷ In het verleden is de Geleenbeek ten behoeve van het afvoeren van mijnwater genormaliseerd. Sinds de jaren negentig vinden beekherstelprojecten plaats om een meer natuurlijke morfologie terug te krijgen.¹⁸

In het waterlichaam waren voor de periode 2022 – 2027 de uitvoering van de volgende maatregelen gepland:

- het herstellen van vismigratie Geleenbeek op 4 locaties; en
- het uitvoeren beekherstel Geleenbeek (omvang 13 km).¹⁹

Deze maatregelen zijn noodzakelijk voor het bereiken van de volgende KRW-doelen:

- vis (het herstel van vismigratie); en
- macrofauna, overige waterflora en vis (uitvoeren van beekherstel).

Hieronder is een overzicht opgenomen van het toestandsoordeel Ecologie – Biologie voor het oppervlaktewaterlichaam Geleenbeek.

Biologie	GEP	Toestand				Doelbereik 2027
		2009	2015	2021	2025	
Macrofauna (EKR)	>= 0.60	X				Onzeker
Overige waterflora (EKR)	>= 0.60	X				Onzeker
Vis (EKR)	>= 0.55	X				Onzeker
Fytoplankton (EKR)	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT

Figuur 3 Toestandsoordeel Ecologie - Biologie (KRW-factsheet Geleenbeek)

In 2025 is het toestandsoordeel voor macrofauna en overige waterflora als ‘matig’ beoordeeld (geel gekleurde cel) en voor vis is het toestandsoordeel als ‘ontoereikend’ beoordeeld (oranje gekleurde cel).

¹⁷ KRW-factsheet Geleenbeek, onder 1.5 ‘Motivering status sterk veranderd’.

¹⁸ KRW factsheet Geleenbeek, onder 1.2 ‘Karakterschets’.

¹⁹ KRW-factsheet Geleenbeek, onder 4.4 ‘Aanvullende maatregelen voor de periode 2022 t/m 2027’.

In onderstaande tabel is daarnaast de verwachte toestand 2027 ten opzichte van de SBGP3 doelen opgenomen.²⁰

Tabel 3 Berekende EKR's voor het scenario verwachte voortgang maatregelen en waterkwaliteit, gekleurd naar doelbereiking volgens het Waterkwaliteitsportaal (doelen SGBP3).

Waterlichaam	Waterlichaamcode	KRW type	Fytoplankton	Overige waterflora	Marcrofauna	Vis
Geleenbeek	NL60_GEELEENBK	R18		0,54	0,42	0,35

De maatregel voor het herstel van vismigratie op 4 locaties is uitgevoerd. Van de beekherstelmaatregel is uiterlijk in 2027 10,9 km gerealiseerd. Een deel van de beekherstelmaatregelen (2,1 km) en daarmee de KRW-doelen zullen eind 2027 nog niet gerealiseerd zijn.²¹

Daardoor is voor de kwaliteitselementen Ecologie - Biologie het KRW-doel niet bereikt. Hiervoor wordt een minder strenge doelstelling vastgesteld (de uitzondering van art. 4 lid 5 KRW), te weten de huidige toestand, zijnde de toestand opgenomen in tabel 3.

Door inzet van deze KRW-uitzonderingsmogelijkheid treedt geen verdere achteruitgang op in de toestand van het waterlichaam. Daarmee wordt voor dit kwaliteitselement wel aan de KRW voldaan, ook al is het KRW-doel niet bereikt.

Voor het uitvoeren van de beekherstelmaatregelen voor de Geleenbeek is het waterschap gestart met twee projecten: het project Geleenbeek Sittard-Millen en het project Weustenrade Oliemolen. Hierna volgt een onderbouwing op de feitelijke onhaalbaarheid van beide projecten.

Project: Geleenbeek Sittard-Millen

Feitelijke onhaalbaarheid vanwege complex meeromvattend gebiedsproces

De beekherstelmaatregel is onderdeel van het gebiedsproces rond Schienswei. Het traject raakt de volgende drie gebieden:

- Geleenbeek Millen-Nieuwstadt;
- Rode Beek Millen-Susteren; en
- Rode Beek stuw- en verdeelwerk Millen.

Uitvoering van bedoelde maatregel kon niet gescheiden worden van dit gebiedsproces, waardoor de waterbeheerder afhankelijk is van de besluitvorming en uitvoering van andere actoren. Gebleken is dat in de planning van het gebiedsproces verschillende wensen ten aanzien van de Geleenbeek, het niet als beoogd functioneren van het natuurlijk peilbeheer en gebrek aan personele capaciteit hebben geleid tot

²⁰ KRW-verkenneranalyse WL, 11 december 2025, p. 36. De provincie Limburg kan hiervoor ook het toestandsoordeel van het rapportagejaar 2026 of indien beschikbaar 2027 gebruiken.

²¹ Projectopdracht Herinrichting Geleenbeek Sittard-Millen, p.10.

onvoorzienbare vertraging in de besluitvorming en uitvoering van beekherstel in Geleenbeek Sittard-Millen.²²

Project: Geleenbeek Weustenrade Oliemolen
Feitelijke onhaalbaarheid vanwege grondbeschikbaarheid

Voor uitvoering van de betreffende maatregel is de volgende planning aangehouden:²³

- 2009 – 2010: planvorming.

Deze termijnen werden door het Waterschap Limburg, realistisch geacht gelet op de ervaring met vergelijkbare maatregelen, grondverwerving en de geldende wettelijke termijnen voor onteigening.

Van 2010 – 2011 is geprobeerd de gronden vrijwillig te verwerven. Deze pogingen hebben niet geleid tot daadwerkelijke verwerving om de volgende reden: persistentie in niet meewerken door de eigenaren.²⁴

In de Pragmatische Implementatie Europese Kaderrichtlijn Water in Nederland van 2004 ([Kamerstuk 28808, nr. 12 | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen](#)) en de Algemene denklijn ‘Significante schade’ van 2007 ([i188580.pdf](#)) is aangegeven dat de huidige functies van de grond als uitgangspunt gelden bij het bepalen van de doelen en maatregelen van de KRW en dat voor het realiseren van KRW-doelen worden geen (gedwongen) functiewijzigingen worden doorgevoerd. In lijn hiermee is in de planperiode 2022 t/m 2027 besloten om niet over te gaan tot onteigening van de benodigde gronden.

Om zo spoedig mogelijk alsnog de KRW-doelen te kunnen bereiken, zullen de volgende maatregel(en) worden genomen met betrekking tot deze aantasting van het waterlichaam: het uitvoeren van beekherstel over een lengte van 2,1 km.²⁵

Daarmee zullen naar verwachting in de planperiode 2028 – 2033 (behoudens eventuele na-ijleffecten) de KRW-doelen wel bereikt worden. Er is dan geen beroep meer nodig op de uitzondering van artikel 4 lid 5 KRW.

Door inzet van deze KRW-uitzonderingsmogelijkheid treedt geen verdere achteruitgang op in de toestand van het waterlichaam.

De huidige toestand (toestandsbepaling 2025) voor bedoelde KRW-doelen is hierboven opgenomen in figuur 3. De berekende EKR's voor het scenario verwachte voortgang maatregelen en waterkwaliteit is

²² Waterschap Limburg, ‘Projectopdracht P086212 Herinrichting Geleenbeek Sittard-Millen’, 13 december 2022, zaaknr. 2020-Z9701, doc.nr. WLD0C-2066690340-14524, p. 17-18.

²³ Corio Glana ontwikkeling van het Geleenbeekdal van Benzenrade tot Beek, p. 39.

²⁴ Memo traject Geleenbeek Weustenrade Oliemolen, p. 1.

²⁵ Waterschap Limburg, ‘Voorbereiding KRW-Stroomgebiedbeheerplan Maas 2028-2033, zaaknr. 2025-Z6528, documentnr. WLD0C-2066690340-79611, p. 8.

hierboven opgenomen in tabel 3. Deze huidige toestand is met toepassing van artikel 4 lid 5 KRW vast te stellen als het verlaagde doel voor 2027.

3.2. Toelichting

Project: Geleenbeek Sittard-Millen

Door de herinrichting van de Geleenbeek vanaf weg Linde in het centrum van Sittard tot aan de Millenerweg ten noorden van Sittard wordt zo optimaal mogelijk voldaan aan de doelstellingen uit de KRW, waarbij de beek gelijktijdig klimaatproof en (nagenoeg) onderhoudsarm wordt ingericht. Door de inrichting van de Geleenbeek als natuurbeek is sprake van een natuurlijk functionerend watersysteem. Vanwege de ligging van de beektrajecten in en aan de rand van het stedelijk gebied dient bij de toekomstige inrichting specifiek aandacht te zijn voor voorkomen van wateroverlast en zijn het peilbeheer en beheer en onderhoud primair gericht op en dienend aan het landgebruik in de omgeving.²⁶ De doelen van dit project zijn: streven naar systeemherstel, werken aan schoon water en natuurherstel om de voldoen aan de ecologische doelstellingen uit de KRW en voldoen aan de NBW-normering voor een klimaatrobuust systeem.

Project: Geleenbeek Weustenrade Oliemolen

Het traject Geleenbeek Weustenrade Oliemolen maakt onderdeel uit van de Visie Corio Glana die is vastgesteld in 2009. Deze visie omhelst de herinrichting van het dal van de Geleenbeek. Het betreft herinrichting op het gebied van natuurontwikkeling, recreatieve gebruiksmogelijkheden, verhogen van de landschappelijke kwaliteit en creëren van toegevoegde waarde voor recreatiebedrijven en de landbouw. Deze herinrichting bestaat uit verschillende facetten, en hiervoor is het verwerven van verschillende gronden noodzakelijk. Vanwege niet-meewerken van de eigenaren van betreffende gronden, was het feitelijk onmogelijk om te herontwikkeling in het gebied voort te zetten.

²⁶ Waterschap Limburg, 'Projectopdracht P086212 Herinrichting Geleenbeek Sittard-Millen', 13 december 2022, zaaknr. 2020-Z9701, doc.nr. WLDOC-2066690340-14524, p. 4.

4. Itterbeek en Thornerbeek

4.1. Onderbouwing doelverlaging

Het oppervlaktewaterlichaam Itterbeek en Thornerbeek (code: NL60_ITTETHOR) is door drainage, kanalisatie, normalisatie, stabilisatie geul, oeverversterking, stuwen, dammen en reservoirs aangetast en heeft de status ‘sterk veranderd’. Deze menselijke activiteit dient de volgende sociaaleconomische behoefte: waterhuishouding, bescherming tegen overstromingen en afwatering.²⁷

In het waterlichaam waren voor de periode 2022-2027 de uitvoering van de volgende maatregelen gepland:

- het herstel van vismigratie Itterbeek en Thornerbeek op 2 locaties; en
- het uitvoeren van beekherstel Itterbeek en Thornerbeek, over een lengte van circa 7,5 kilometer.

²⁸

Deze maatregelen zijn noodzakelijk voor het bereiken van de volgende KRW-doelen:

- vis (herstel vismigratie); en
- macrofauna, overige waterflora en vis (uitvoeren van beekherstel).

Hieronder is een overzicht opgenomen van het toestandsoordeel Ecologie – Biologie voor het oppervlaktewaterlichaam Itterbeek en Thornerbeek.²⁹

Biologie	GEP	Toestand				Doelbereik 2027
		2009	2015	2021	2025	
Macrofauna (EKR)	>= 0.60					Onzeker
Overige waterflora (EKR)	>= 0.45					Onzeker
Vis (EKR)	>= 0.45					Onzeker
Fytoplankton (EKR)	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT

Figuur 4 Toestandsoordeel Ecologie - Biologie (KRW-factsheet Itterbeek en Thornerbeek)

In 2025 is het toestandsoordeel voor macrofauna en overige waterflora als ‘matig’ beoordeeld (geel gekleurde cel) en voor vis is het toestandsoordeel als ‘ontoereikend’ beoordeeld (oranje gekleurde cel). In onderstaande tabel is daarnaast de verwachte toestand 2027 ten opzichte van de SBGP3 doelen opgenomen.³⁰

²⁷ KRW-factsheet Itterbeek en Thornerbeek, onder 1.5 ‘Motivering status sterk veranderd’.

²⁸ KRW-factsheet Itterbeek en Thornerbeek, Maatregelen.

²⁹ KRW-factsheet Itterbeek en Thornerbeek, Doelen en Toestand.

³⁰ KRW-verkenneranalyse WL, 11 december 2025, p. 36. De provincie Limburg kan hiervoor ook het toestandsoordeel van het rapportagejaar 2026 of indien beschikbaar 2027 gebruiken.

Tabel 4 Berekende EKR's voor het scenario verwachte voortgang maatregelen en waterkwaliteit, gekleurd naar doelbereiking volgens het Waterkwaliteitsportaal (doelen SGBP3).

Waterlichaam	Waterlichaamcode	KRW type	Fytoplankton	Overige waterflora	Macrofauna	Vis
Itterbeek en Thornerbeek	NL60_ITTETHOR	R5		0,42	0,44	0,23

Bedoelde maatregel en daarmee KRW-doelen zullen eind 2027 nog niet zijn gerealiseerd, omdat het onhaalbaar was de voor de uitvoering van de maatregel benodigde gronden beschikbaar te krijgen.

Daardoor is voor de kwaliteitselementen Ecologie - Biologie het KRW-doel niet bereikt. Hiervoor wordt een minder strenge doelstelling vastgesteld (de uitzondering van art. 4 lid 5 KRW), te weten de huidige toestand, zijnde de toestand opgenomen in tabel 4.

Door inzet van deze KRW-uitzonderingsmogelijkheid treedt geen verdere achteruitgang op in de toestand van het waterlichaam.

Feitelijke onhaalbaarheid wegens grondbeschikbaarheid

De maatregelen voor vismigratie moeten op twee locaties nog worden uitgevoerd.

Voor uitvoering van de beekherstelmaatregel is grondverwerving vereist. Bedoelde maatregelen en daarmee KRW-doelen zullen eind 2027 nog niet zijn gerealiseerd.

Deze termijnen werden door het Waterschap Limburg realistisch geacht gelet op de ervaring met vergelijkbare maatregelen, grondverwerving en de geldende wettelijke termijnen voor onteigening. Voor de grondverwerving wordt in samenspraak met de provincie Limburg alleen ingezet op het vrijwillig verwerven van gronden. Bedoelde maatregel zal daardoor niet voor eind 2027 kunnen zijn afgerond. Bedoelde maatregel zal daardoor niet voor eind 2027 kunnen zijn afgerond.

In de Pragmatische Implementatie Europese Kaderrichtlijn Water in Nederland van 2004 (Kamerstuk 28808, nr. 12 | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen) en de Algemene denkklijn 'Significante schade' van 2007 (i188580.pdf) is aangegeven dat de huidige functies van de grond als uitgangspunt gelden bij het bepalen van de doelen en maatregelen van de KRW. Daarnaast is aangegeven dat voor het realiseren van KRW-doelen geen (gedwongen) functiewijzigingen worden doorgevoerd. In lijn hiermee is in de planperiode 2022 t/m 2027 besloten om niet over te gaan tot onteigening van de benodigde gronden.

Om zo spoedig mogelijk alsnog de KRW-doelen te kunnen bereiken, zal de volgende maatregel worden genomen met betrekking tot deze aantasting van het waterlichaam: het uitvoeren van beekherstel over een lengte van 2,5 km³¹:

³¹ Waterschap Limburg, 'Voorbereiding KRW-Stroomgebiedbeheerplan Maas 2028-2033, zaaknr. 2025-Z6528, documentnr. WLDOC-2066690340-79611, p. 8.

- 2025 – 2026: planvorming;
- 2027 – 2029: uitvoering van beekherstel maatregel.

Daarmee zullen naar verwachting in de planperiode 2028 – 2033 (behoudens eventuele na-ijleffecten) de KRW-doelen wel bereikt worden.³² Er is dan geen beroep meer nodig op de uitzondering van artikel 4 lid 5 KRW.

De huidige toestand (toestandsbepaling 2025) voor bedoelde KRW-doelen is hierboven opgenomen in figuur 4. De berekende EKR's voor het scenario verwachte voortgang maatregelen en waterkwaliteit is hierboven opgenomen in tabel 4. Deze huidige toestand is met toepassing van artikel 4 lid 5 KRW vast te stellen als het verlaagde doel voor 2027.

4.2. Toelichting

Het oppervlaktewaterlichaam Itterbeek en Thornerbeek kent een herinrichtingsopgave voor het traject van de Luyensmolen in Ittervoort tot aan de aansluiting op de buffer 'Groene buffer KRW' ten oosten van Thorn. Dit traject omvat de Itterbeek, de Raambeek en de bovenloop van de Thornerbeek. Het traject bovenstrooms van de Luyensmolen is al eerder heringericht; het traject benedenstrooms van de Groene buffer KRW wordt opgepakt in het afzonderlijke project Herinrichting Thornerbeek (P316101).

Het traject kent een sterk uiteenlopend karakter. Deelgebied 1 (Ittervoort–Thorn) is grotendeels een grensscheidende beek, met aan Vlaamse zijde het Natura 2000-gebied Vijverbroek. Deelgebied 2 (kern Thorn) ligt ingeklemd tussen bebouwing, wegen en tuinen, waardoor er nauwelijks ruimte is voor morfologische herinrichting. Deelgebied 3 betreft de monding van de Itterbeek en de Thornerbeek tot aan de buffer, met nog een volledige herinrichtingsopgave. Deelgebied 4 omvat de Raambeek en bovenloop Thornerbeek, die via de Vlaamse Raambeek aansluit op de Witbeek (een Vlaams KRW-waterlichaam).

De Kraekermolen vormt een vismigratieknelpunt met een verval van circa 1,3 meter over de bodemval. Dit belemmert de stroomopwaartse vismigratie volledig en beperkt ook de stroomafwaartse migratie. Daarnaast leidt de opstuwing bovenstrooms van de molen tot nagenoeg stilstaand water in een zone die daarmee een minder geschikt leefgebied vormt voor de gewenste vis- en macrofaunasoorten. De doelstelling is om functionele twee-richtingsvismigratie om de Kraekermolen te realiseren, waarbij ook de drie bodemvallen in de benedenloop van de Itterbeek als vismigratiebarrière moeten worden aangepakt. De bestaande maar slecht functionerende vispassage bij de Luyensmolen wordt eveneens meegenomen in de scope.

De herinrichting is complex door de zeer beperkte ruimte ter plaatse van de Kraekermolen (ingeklemd tussen molengebouw en tuin), de ligging van de Itterbeek als grensscheidende beek met Vlaanderen, de aanwezigheid van Natura 2000-gebieden aan Belgische zijde en de grondposities langs het gehele traject

³² Waterschap Limburg, Projectopdracht P316202, Herinrichting Itterbeek en Raambeek en herstel vismigratieknelpunt Kraekermolen Thorn, zaaknr. 2020-z9701, doc.nr. 2066690340-37152, p.2.

die grotendeels in particulier eigendom zijn. De uiteindelijke herinrichtingsvariant en de omvang van het beekherstel zijn mede afhankelijk van de uitkomsten van de verkenning naar de mogelijkheden voor realisatie van de vispassage bij de Kraekermolen en van de afstemming met Vlaamse partners (VMM en Vlaamse provincie Limburg) over systeemaanpassingen in Vlaanderen.

De doelen van dit project zijn: het realiseren van functionele vismigratie bij de Kraekermolen en de Luyensmolen, het verbeteren van de ecologische toestand van het waterlichaam om te voldoen aan de KRW-doelstellingen (GEP voor overige waterflora, macrofauna en vis), en het klimaatrobuust inrichten van het systeem conform de NBW-normering.

5. Keutelbeek

5.1. Onderbouwing doelverlaging

Het oppervlaktewaterlichaam Keutelbeek (code: NL60_KEUTELBK) is door drainage, kanalisatie, normalisatie, stabilisatie geul en oeversterking en overkluizing aangetast en heeft de status: 'sterk veranderd'. Deze menselijke activiteit dient de volgende sociaaleconomische behoeften: waterhuishouding, bescherming tegen overstromingen en afwatering.³³

In het waterlichaam is voor de periode 2022-2027 de uitvoering van de volgende maatregel gepland:

- het uitvoeren van beekherstel over een lengte van circa 1,2 kilometer.³⁴

Deze maatregel is noodzakelijk voor het bereiken van de volgende KRW-doelen:

- macrofauna en overige waterflora.

Hieronder is een overzicht opgenomen van het toestandsoordeel Ecologie - Biologie voor het oppervlaktewaterlichaam Keutelbeek.³⁵

Biologie	GEP	Toestand				Doelbereik 2027
		2009	2015	2021	2025	
Macrofauna (EKR)	≥ 0.35	X	X			Onzeker
Overige waterflora (EKR)	≥ 0.45	X	X			Onzeker
Vis (EKR)	≥ 0.30	X				Onzeker
Fytoplankton (EKR)	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT

Figuur 5 Toestandsoordeel Ecologie -Biologie (KRW-factsheet Keutelbeek)

In 2025 is het toestandsoordeel voor macrofauna en overige waterflora als 'ontoereikend' beoordeeld (oranje gekleurde cel). Voor vis heeft de Keutelbeek geen doelstelling. In onderstaande tabel is daarnaast de verwachte toestand 2027 ten opzichte van de SBGP3 doelen opgenomen.³⁶

³³ KRW-factsheet Keutelbeek, onder 1.5 'Motivering status sterk veranderd'.

³⁴ KRW-factsheet Keutelbeek, onder 4.4 'Aanvullende maatregelen voor de periode 2022 t/m 2027'.

³⁵ KRW-factsheet Keutelbeek, onder 2.3 'Doel en toestandsoordeel Ecologie'.

³⁶ KRW-verkenneranalyse WL, 11 december 2025, p. 36. De provincie Limburg kan hiervoor ook het toestandsoordeel van het rapportagejaar 2026 of indien beschikbaar 2027 gebruiken.

Tabel 5 Berekende EKR's voor het scenario verwachte voortgang maatregelen en waterkwaliteit, gekleurd naar doelbereiking volgens het Waterkwaliteitsportaal (doelen SGBP3).

Waterlichaam	Waterlichaamcode	KRW type	Fytoplankton	Overige waterflora	Marcrofauna	Vis
Keutelbeek	NL60_KEUTELBK	R17		0,29	0,19	

Bedoelde maatregel en daarmee de KRW-doelen zullen eind 2027 niet zijn gerealiseerd.³⁷

Daardoor is voor de kwaliteitselementen Ecologie - Biologie het KRW-doel niet bereikt. Hiervoor wordt een minder strenge doelstelling vastgesteld (de uitzondering van art. 4 lid 5 KRW), te weten de huidige toestand, zijnde de toestand opgenomen in tabel 5.

Door inzet van deze KRW-uitzonderingsmogelijkheid treedt geen verdere achteruitgang op in de toestand van het waterlichaam.

Feitelijke onhaalbaarheid vanwege complex meeromvattend gebiedsproces

Bedoelde maatregel is onderdeel van het meeromvattende gebiedsproces Oude Pastorie-A76 en A76-Geleenbeek, waarbij de uitvoering afhankelijk is van maatregelen, die onder de verantwoordelijkheid van andere bevoegde gezagen namelijk de gemeente Beek. Voor het uitvoeren van de beekherstelmaatregel is het project 'Ontkluizing Keutelbeek in de gemeente Beek' opgesteld. Het waterschap Limburg heeft hiertoe in 2008 een financiële bijdrage toegezegd aan de Gemeente Beek voor een bijdrage in de ontkluizing van de Keutelbeek.

Waterschap Limburg is afhankelijk van de besluitvorming en uitvoering van andere actoren. Gebleken is dat in de planning van het gebiedsproces en het gegeven dat de gemeente initiatiefnemer van het project is, heeft geleid tot onvoorzienbare vertraging in de besluitvorming en uitvoering van de ontkluizing.³⁸

Om zo spoedig mogelijk alsnog de KRW-doelen te kunnen bereiken, zal de volgende maatregel worden genomen met betrekking tot deze aantasting van het waterlichaam: het uitvoeren van beekherstel over een lengte van 1,2 km.³⁹

Daarmee zullen naar verwachting in 2029 (behoudens eventuele na-ijleffecten) de KRW-doelen wel bereikt worden. Er is dan geen beroep meer nodig op de uitzondering van artikel 4 lid 5 KRW.

De huidige toestand (toestandsbepaling 2025) voor bedoelde KRW-doelen is hierboven opgenomen in figuur 5. De berekende EKR's voor het scenario verwachte voortgang maatregelen en waterkwaliteit is

³⁷ Waterschap Roer en Overmaas, 'Notitie verkenning van de mogelijkheden voor een ecologische functieverandering van de Keutelbeek-Beek', ongedateerd, p.1.

³⁸ Memo Traject Keutelbeek Beek, p.1.

³⁹ Waterschap Limburg, 'Voorbereiding KRW-Stroomgebiedbeheerplan Maas 2028-2033, zaaknr. 2025-Z6528, documentnr. WLD0C-2066690340-79611, p. 8.

hierboven opgenomen in tabel 5. Deze huidige toestand is met toepassing van artikel 4 lid 5 KRW vast te stellen als het verlaagde doel voor 2027.

5.2. Toelichting

De Keutelbeek is een voormalige bronbeek met zijn oorsprong in het Kelmonderbosch bij Beek. Vanaf de bron loopt de beek over ruim 1 kilometer door bosgebied en vervolgens circa 200 meter door randstedelijk gebied. Het resterende deel van het bronbeekje ligt volledig ingeklemd in het bebouwde gebied van Beek, Neerbeek en Geleen, waar het in een rioolbuis (overkluizing) is gelegd en uitmondt in de Geleenbeek.

De doelstelling van het project is de ontkluizing van het bronbeekje en de aanleg van een nieuwe beekloop. Vanwege de ligging van een groot deel van het oorspronkelijke beekdal in stedelijk gebied zijn de inrichtingsmogelijkheden niet overal optimaal. De voorziene profielen variëren van gemetselde profielen in de stedelijke trajecten tot min of meer natuurlijk meanderende profielen waar de ruimte dit toelaat.

Op basis van de voorziene inrichting is ingeschat dat op waterlichaamniveau voor macrofauna een score van maximaal 0,5 (matige toestand) haalbaar is, en voor vis een maximale score van 0,42, eveneens matig. Dit is het gevolg van het feit dat niet het hele waterlichaam een min of meer natuurlijke inrichting kan krijgen. Voor macrofyten ligt het potentieel hoger: bij voldoende beschaduwing (minimaal 50% van de beeklengte) en aanwezigheid van karakteristieke doelsoorten is op waterlichaamniveau gemiddeld een goede ecologische toestand haalbaar.

De sleutelfactor voor het ecologisch resultaat ligt in de inrichting van de twee benedenstroomse trajecten Oude Pastorie–A76 en A76–Geleenbeek, die samen circa de helft van het project uitmaken en de verbinding vormen tussen de Geleenbeek en het brongebied. Bij keuze voor een nieuw, landelijk gelegen beekloop in deze trajecten kan de Keutelbeek over meer dan 4 kilometer een min of meer natuurlijk profiel krijgen; een ontoereikend stedelijk profiel blijft over circa 1,5 kilometer bestaan.

Het project kenmerkt zich door het principe van kernleefgebieden met natuurlijke profielen, van waaruit via stapstenen een uitstralingseffect wordt bereikt op het gehele waterlichaam. Op basis van deze analyse is een functieverandering van de Keutelbeek van een algemeen ecologische naar een specifiek ecologische functie verdedigbaar.

De doelen van dit project zijn: ontkluizing en herinrichting van de Keutelbeek om te voldoen aan de ecologische doelstellingen van de KRW, verbetering van de verbinding tussen het brongebied en de Geleenbeek, en klimaatrobuuste inrichting van het waterlichaam.

6. Kwistbeek

6.1. Onderbouwing doelverlaging

Het oppervlaktewaterlichaam Kwistbeek (code: NL60_KWISTBK) is door normalisering, kanalisering en stabilisatie geul (door oeeverversterking) aangetast en heeft de status ‘sterk veranderd’. Deze menselijke activiteiten dienen de volgende sociaaleconomische behoeften: waterhuishouding, bescherming tegen overstromingen en afwatering.⁴⁰

In het waterlichaam waren voor de periode 2022 – 2027 de uitvoering van de volgende maatregelen gepland:

- het herstel van vismigratie op 1 locatie; en
- het uitvoeren van beekherstel over een lengte van circa 1,7 kilometer.⁴¹

Deze maatregelen zijn noodzakelijk voor het bereiken van de volgende KRW-doelen:

- vis (het herstel van vismigratie); en
- macrofauna, overige waterflora, vis (het uitvoeren van beekherstel).⁴²

Hieronder is een overzicht opgenomen van het toestandsoordeel Ecologie – Biologie voor het oppervlaktewaterlichaam Kwistbeek.

Biologie	GEP	Toestand				Doelbereik 2027
		2009	2015	2021	2025	
Macrofauna (EKR)	≥ 0.60	X				Onzeker
Overige waterflora (EKR)	≥ 0.55	X				Onzeker
Vis (EKR)	≥ 0.45	X				Onzeker
Fytoplankton (EKR)	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT

Figuur 6 Toestandsoordeel Ecologie - Biologie (KRW-factsheet Kwistbeek)

In 2025 is het toestandsoordeel voor macrofauna, overige waterlflora en vis als ‘matig’ beoordeeld (geel gekleurde cel). In onderstaande tabel is daarnaast de verwachte toestand 2027 ten opzichte van de SBGP3 doelen opgenomen.⁴³

⁴⁰ KRW-factsheet Kwistbeek, onder 1.5 ‘Motivering status sterk veranderd’.

⁴¹ KRW-factsheet Kwistbeek, Maatregelen.

⁴² KRW-factsheet Kwistbeek, Toestand en Doelen.

⁴³ KRW-verkenneranalyse WL, 11 december 2025, p. 36. De provincie Limburg kan hiervoor ook het toestandsoordeel van het rapportagejaar 2026 of indien beschikbaar 2027 gebruiken.

Tabel 6 Berekende EKR's voor het scenario verwachte voortgang maatregelen en waterkwaliteit, gekleurd naar doelbereiking volgens het Waterkwaliteitsportaal (doelen SGBP3).

Waterlichaam	Waterlichaamcode	KRW type	Fytoplankton	Overige waterflora	Marcrofauna	Vis
Kwistbeek	NL60_KWISTBK	R5		0,45	0,59	0,43

De maatregel voor het uitvoeren van beekherstel wordt binnen de huidige planperiode gerealiseerd. De vismigratiemaatregel en daarmee KRW-doelen zal eind 2027 nog niet zijn gerealiseerd.

Daardoor is voor de kwaliteitselementen Ecologie - Biologie het KRW-doel niet bereikt. Hiervoor wordt een minder strenge doelstelling vastgesteld (de uitzondering van art. 4 lid 5 KRW), te weten de huidige toestand, zijnde de toestand opgenomen in tabel 6.

Door inzet van deze KRW-uitzonderingsmogelijkheid treedt geen verdere achteruitgang op in de toestand van het waterlichaam.

Feitelijke onhaalbaarheid/ complex meeromvattend gebiedsproces

De vismigratiemaatregel is onderdeel van een meeromvattend gebiedsproces, namelijk het realiseren van dijkversterking en de waterstandsverlaging, waarmee de waterveiligheid in Limburg is gediend.⁴⁴ De dijkversterking maakt onderdeel uit van het Hoogwaterbeschermingsprogramma. Hierdoor is het pas mogelijk om de vismigratiemaatregelen uit te voeren nadat de dijkversterking is gerealiseerd.

Om zo spoedig mogelijk alsnog de KRW-doelen te kunnen bereiken, zal de volgende maatregel worden genomen met betrekking tot deze aantasting van het waterlichaam: het herstel van vismigratie.⁴⁵

Daarmee zullen naar verwachting in de planperiode 2028 – 2033 (behoudens eventuele na-ijleffecten) de KRW-doelen wel bereikt worden en is dan geen beroep meer nodig op de uitzondering van artikel 4 lid 5 KRW.

De huidige toestand (toestandsbepaling 2025) voor bedoelde KRW-doelen is hierboven opgenomen in figuur 6. De berekende EKR's voor het scenario verwachte voortgang maatregelen en waterkwaliteit is hierboven opgenomen in tabel 6. Deze huidige toestand is met toepassing van artikel 4 lid 5 KRW vast te stellen als het verlaagde doel voor 2027.

⁴⁴ Waterschap Limburg, 'Voorstel aan het dagelijks bestuur, Herinrichting Kwistbeek Monding P180901', 10 december 2024, zaaknr. 2023-Z12083, documentnr. WLDOC-1503829993-2543.

⁴⁵ Waterschap Limburg, 'Voorbereiding KRW-Stroomgebiedbeheerplan Maas 2028-2033, zaaknr. 2025-Z6528, documentnr. WLDOC-2066690340-79611, p. 8.

6.2. Toelichting

In het kader van het project Beekherstel benedenloop Kwistbeek heeft het dagelijks bestuur van het Waterschap Limburg in december 2024 het voorlopig ontwerp Kwistbeek monding vastgesteld.⁴⁶ Dit project is gericht op de herinrichting van de Kwistbeek met het doel om de ecologische kwaliteit van de beek te herstellen, en zo bij te dragen aan het behalen van het doelbereik voor macrofauna, overige waterplanten en vis. Deze herinrichting maakt onderdeel uit van een bredere gebiedsontwikkeling. Het project loopt voor wat betreft de beekherstelmaatregelen vooruit op de geplande dijkversterking binnen het Hoogwaterbeschermingsprogramma van het waterschap Limburg en met de ecologische aanpassingen van Rijkswaterstaat in het Maasdal, waaronder de aanleg van Kwelgeulen. Na het realiseren van het beekherstelproject en de dijkversterking biedt de nieuwe situatie plek voor vismigratie. De vismigratiemaatregel kan daarom pas worden uitgevoerd nadat de herinrichting is gerealiseerd.

⁴⁶ Waterschap Limburg, 'Voorstel aan het dagelijks bestuur, Herinrichting Kwistbeek Monding P180901', 10 december 2024, zaaknr. 2023-Z12083, documentnr. WLD0C-1503829993-2543.

7. Maasnielderbeek Bovenloop

7.1. Onderbouwing doelverlaging

Het oppervlaktewaterlichaam Maasnielderbeek Bovenloop (code: NL60_MSNNL_BOV) is aangetast door normalisering, kanalisering, stabilisatie geul en oeversversterking en heeft de status ‘sterk veranderd’. Deze menselijke activiteiten dienen de volgende sociaaleconomische behoeften: waterhuishouding en bescherming tegen overstroming.⁴⁷

In het waterlichaam is voor de periode 2022 – 2027 de uitvoering van de volgende maatregel gepland:

- het uitvoeren van beekherstel over een lengte van circa 3,7 kilometer.⁴⁸

Deze maatregel is noodzakelijk voor het bereiken van de volgende KRW-doelen:

- macrofauna, overige waterflora en vis.

Hieronder is een overzicht opgenomen van het toestandsoordeel Ecologie – Biologie voor het oppervlaktewaterlichaam Maasnielderbeek Bovenloop.⁴⁹

Biologie	GEP	Toestand				Doelbereik 2027
		2009	2015	2021	2025	
Macrofauna (EKR)	>= 0.60	X				Onzeker
Overige waterflora (EKR)	>= 0.60	X				Onzeker
Vis (EKR)		X				
Fytoplankton (EKR)	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT

Figuur 7 Toestandsoordeel Ecologie - Biologie (KRW-factsheet Maasnielderbeek Bovenloop)

In 2025 is het toestandsoordeel voor macrofauna en overige waterflora als ‘matig’ beoordeeld (geel gekleurde cel). Voor vis is het oordeel niet bekend. In onderstaande tabel is daarnaast de verwachte toestand 2027 ten opzichte van de SBGP3 doelen opgenomen.⁵⁰

⁴⁷ KRW-factsheet Maasnielderbeek Bovenloop, onder 1.5 ‘Motivering status sterk veranderd’.

⁴⁸ KRW-factsheet Maasnielderbeek Bovenloop, Maatregelen.

⁴⁹ KRW-factsheet Maasnielderbeek Bovenloop, Toestand en Doelen.

⁵⁰ KRW-verkenneranalyse WL, 11 december 2025, p. 36. De provincie Limburg kan hiervoor ook het toestandsoordeel van het rapportagejaar 2026 of indien beschikbaar 2027 gebruiken.

Tabel 7 Berekende EKR's voor het scenario verwachte voortgang maatregelen en waterkwaliteit, gekleurd naar doelbereiking volgens het Waterkwaliteitsportaal (doelen SGBP3).

Waterlichaam	Waterlichaam code	KRW type	Fytoplankton	Overige waterflora	Macrofauna	Vis
Maasnielderbeek Bovenloop	NL60_MSNL_BOV	R4b		0,50	0,40	

Van de beekherstelmaatregel wordt 1,2 kilometer binnen de huidige planperiode gerealiseerd. Het overige deel van de beekherstelmaatregel, ongeveer 2,5 km en daarmee KRW-doelen zullen eind 2027 niet zijn gerealiseerd.

Daardoor is voor de kwaliteitselementen Ecologie - Biologie het KRW-doel niet bereikt. Hiervoor wordt een minder strenge doelstelling vastgesteld (de uitzondering van art. 4 lid 5 KRW), te weten de huidige toestand, zijnde de toestand opgenomen in tabel 7.

Door inzet van deze KRW-uitzonderingsmogelijkheid treedt geen verdere achteruitgang op in de toestand van het waterlichaam. Daarmee wordt voor dit kwaliteitselement wel aan de KRW voldaan, ook al is het KRW-doel niet bereikt.

Feitelijke onhaalbaarheid vanwege complex meeromvattend gebiedsproces

De bedoelde maatregel is onderdeel van het meeromvattende gebiedsproces van het lokale burgerinitiatief Gebiedsontwikkeling Roermond Oost (GORO), waarbij de uitvoering afhankelijk is van de volgende maatregelen, die onder leiding van GORO vallen: grondverwerving, agrarische natuurversterking en integrale gebiedsvisie ontwikkeling.⁵¹

De uitvoering van de bedoelde maatregel kon niet worden gescheiden van dit gebiedsproces, waardoor waterschap Limburg afhankelijk is van de planning, besluitvorming en uitvoering van andere actoren (GORO). Gebleken is dat in de planning van het gebiedsproces grondverwerving (particuliere en gemeentelijke gronden zijn niet in het bezit van het waterschap) en juridische procedures niet parallel, maar opeenvolgend in tijd hebben plaatsgevonden. Dit heeft geleid tot vertraging in de besluitvorming en uitvoering van de herinrichting van de tracédelen A en B van de Maasnielderbeek bovenloop.⁵²

Om zo spoedig mogelijk alsnog het KRW-doel te bereiken, zullen de volgende maatregelen worden genomen met betrekking tot deze aantasting van het waterlichaam: ⁵³

⁵¹ Waterschap Limburg, Memo 'Afweging vervolgetraject herinrichting Maasnielderbeek (projectnummer P000104)', 10 januari 2025, zaaknr. 2024-Z10774, doc.nr. WLDOC-2052960205-1954, p. 7.

⁵² Waterschap Limburg, Memo 'Afweging vervolgetraject herinrichting Maasnielderbeek (projectnummer P000104)', 10 januari 2025, zaaknr. 2024-Z10774, doc.nr. WLDOC-2052960205-1954, p. 6.

⁵³ P. 5 voorstel heroverwegingen maasnielderbeek

- voor tracédelen A en B: actieve deelname waterbeheerder aan het GORO-proces en inbreng van wensen in de integrale gebiedsvisie;⁵⁴
- compenserende maatregelen: aanpassing van beheer en onderhoud tot uitvoering gebiedsproces plaatsvindt; en
- monitoring: watersysteem zal worden gemonitord worden aangezien momenteel geen gegevens bekend zijn van waterstanden en afvoergegevens.

Daarmee zullen naar verwachting in de planperiode 2028 - 2033 (behoudens eventuele na-ijleffecten) de KRW-doelen wel bereikt worden.

De huidige toestand (toestandsbepaling 2025) voor bedoelde KRW-doelen is hierboven opgenomen in figuur 7. De berekende EKR's voor het scenario verwachte voortgang maatregelen en waterkwaliteit is hierboven opgenomen in tabel 7. Deze huidige toestand is met toepassing van artikel 4 lid 5 KRW vast te stellen als het verlaagde doel voor 2027.

7.2. Toelichting

De Maasnielderbeek ontspringt net bovenstrooms van de N280 en wordt gevoed door kwelwater uit het hoger gelegen terrasgebied in Duitsland. Via landelijk gebied ten oosten van Roermond stroomt de beek door meerdere vijvers in het stedelijk gebied van Roermond, vervolgens door een overkluizing in Roermond en Leeuwen, en tenslotte weer als open beeksysteem naar de Maas. Het deel dat als KRW-waterlichaam is aangewezen betreft de bovenloop, gelegen in het landelijke gebied ten oosten van Roermond, tussen de N280 en de A73.

Op basis van de verkenning is gebleken dat het waterlichaam niet eenduidig van aard is. De bovenstroomse tracédelen A (N280–Asenray) en B (Asenray–Straatlossing) komen niet overeen met het formeel vastgestelde KRW-doeltype R4b (permanent langzaam stromende heuvelland bovenloop op zand), maar vertonen de kenmerken van een R3-type beek (droogvallende langzaam stromende bovenloop op zand). Historisch onderzoek heeft uitgewezen dat dit deel een niet van nature stromende beek is, maar een gegraven systeem voor de afwatering van het bovenstroomse moerasgebied (brongebied Blankwater). De tracédelen liggen niet binnen het ecologisch natuurnetwerk en zijn omgeven door hoogproductief agrarisch gebied. In de afgelopen jaren is de beek op deze tracédelen meerdere malen drooggefallen, vermoedelijk door een combinatie van beveractiviteiten in het bovenstroomse Blankwater en de zanderige bodemgesteldheid.

Het benedenstroomse tracédeel C (Straatlossing–A73) heeft een ander karakter: het loopt door de oude loop van de Maas, is herkenbaar aan de insnijding in het landschap en kent restanten van oude Maasmeanders. Dit tracédeel ligt in de groenblauwe mantel, heeft een extensiever beheer en omvat reeds heringerichte deelgebieden. De karakteristieken passen beter bij KRW-type R5 (langzaam

⁵⁴ Waterschap Limburg, Memo 'Afweging vervolgentraject herinrichting Maasnielderbeek (projectnummer P000104)', 10 januari 2025, zaaknr. 2024-Z10774, doc.nr. WLDOC-2052960205-1954, p. 6.

stromende middenloop/benedenloop op zand) en dit tracédeel voldoet al nagenoeg aan de KRW-doelstellingen. Met beperkte ingrepen binnen de bestaande eigendommen van het waterschap kan de ecologische kwaliteit worden verbeterd en geborgd.

Voor de tracédelen A en B zijn aanvullende gronden nodig om te komen tot een goed, robuust en toekomstbestendig watersysteem. Een groot deel van de benodigde gronden is gemeentelijk eigendom (met langdurige pachtrechten) of particulier eigendom. In het gebied is het lokale burgerinitiatief GebiedsOntwikkeling Roermond Oost (GORO) actief, dat de verbinding wil zijn tussen het Meinweggebied en het Swalmdal en werkt aan een integrale gebiedsvisie voor het gebied ten oosten van Roermond, met agrarische natuurversterking, natuurontwikkeling en recreatie. De Maasnielderbeek maakt onderdeel uit van deze gebiedsvisie. Het DB heeft op 1 april 2025 besloten de verdere planuitwerking voor tracédelen A en B in te brengen in het GORO-proces en daarin actief te participeren, met als inzet meeliften op kansen zonder de opgave te forceren.

De samenwerking met het GORO biedt kansen voor systeemherstel van het totale watersysteem, effectievere afstemming rondom grondposities en grotere kans op succes bij grondverwerving. Tevens wordt hiermee voorzien in de benodigde monitoring van waterstanden en afvoergegevens, waarover op dit moment geen gegevens bekend zijn. Tot uitvoering van de maatregelen voor tracédelen A en B plaatsvindt, worden compenserende beheersmaatregelen in beeld gebracht.

De doelen van dit project zijn: werken aan schoon water en natuurherstel om te voldoen aan de ecologische doelstellingen van de KRW, het klimaatrobuust inrichten van het watersysteem en het via samenwerking met het GORO bereiken van structurele en duurzame verbetering van het totale watersysteem.

8. Roggelsebeek

8.1. Onderbouwing doelverlaging

Het oppervlaktewaterlichaam Roggelsebeek (code: NL60_ROGGELBK) is door normalisering, kanalisering, stabilisatie geul en oeversversterking aangetast en heeft de status ‘sterk veranderd’. Deze menselijke activiteiten dienden de volgende sociaaleconomische behoeften: waterhuishouding, bescherming tegen overstromingen en afwatering.⁵⁵

In het waterlichaam zijn voor de periode 2022 - 2027 de uitvoering van de volgende maatregelen gepland:

- het herstel van vismigratie op 1 locatie; en
- het uitvoeren van beekherstel over een lengte van circa 8,1 kilometer.⁵⁶

Deze maatregelen zijn noodzakelijk voor het bereiken van de volgende KRW-doelen:

- vis (het herstel van vismigratie); en
- macrofauna, overige waterflora en vis (uitvoeren van beekherstel).

Hieronder is een overzicht opgenomen van het toestandsoordeel Ecologie - Biologie voor het oppervlaktewaterlichaam Roggelsebeek.⁵⁷

Biologie	GEP	Toestand				Doelbereik 2027
		2009	2015	2021	2025	
Macrofauna (EKR)	≥ 0.60	X				Onzeker
Overige waterflora (EKR)	≥ 0.45	X				Onzeker
Vis (EKR)	≥ 0.30	X				Vrijwel zeker
Fytoplankton (EKR)	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT

Figuur 8 Toestandsoordeel Ecologie - Biologie (KRW-factsheet Roggelsebeek)

In 2025 is het toestandsoordeel voor macrofauna en overige waterflora als ‘matig’ beoordeeld (geel gekleurde cel) en voor vis is het toestandsoordeel als ‘goed’ beoordeeld (groen gekleurde cel). In onderstaande tabel is daarnaast de verwachte toestand 2027 ten opzichte van de SBGP3 doelen opgenomen.⁵⁸

⁵⁵ KRW-factsheet Roggelsebeek, onder 1.5 ‘Motivering status sterk veranderd’.

⁵⁶ KRW-factsheet Roggelsebeek, Maatregelen.

⁵⁷ KRW-factsheet Roggelsebeek, Doelen en Toestand.

⁵⁸ KRW-verkenneranalyse WL, 11 december 2025, p. 36. De provincie Limburg kan hiervoor ook het toestandsoordeel van het rapportagejaar 2026 of indien beschikbaar 2027 gebruiken.

Tabel 8 Berekende EKR's voor het scenario verwachte voortgang maatregelen en waterkwaliteit, gekleurd naar doelbereiking volgens het Waterkwaliteitsportaal (doelen SGBP3).

Waterlichaam	Waterlichaamcode	KRW type	Fytoplankton	Overige waterflora	Macrofauna	Vis
Roggelsebeek	NL60_ROGGELBK	R5		0,44	0,58	0,32

De vismigratiemaatregel wordt binnen de huidige planperiode gerealiseerd. Van de beekherstelmaatregel wordt 5,4 kilometer binnen de huidige planperiode gerealiseerd. Het overige deel van de beekherstelmaatregel, ongeveer 2,7 km en daarmee KRW-doelen zullen eind 2027 niet zijn gerealiseerd, omdat het onhaalbaar was benodigde gronden beschikbaar te krijgen.

Daardoor is voor de kwaliteitselementen Ecologie - Biologie het KRW-doel niet bereikt. Hiervoor wordt een minder strenge doelstelling vastgesteld (de uitzondering van art. 4 lid 5 KRW), te weten de huidige toestand, zijnde de toestand opgenomen in tabel 8.

Door inzet van deze KRW-uitzonderingsmogelijkheid treedt geen verdere achteruitgang op in de toestand van het waterlichaam.

Feitelijke onhaalbaarheid wegens grondbeschikbaarheid

Voor uitvoering van de betreffende maatregel is de volgende oorspronkelijke planning aangehouden:

- 2021: opstart verkenning
- 2022: verkenning (inclusief onderzoek naar benodigde gronden)
- 2023: afronden verkenning, opstarten grondverwervingsproces en start planuitwerking
- 2024: planuitwerking
- 2025: afronding planuitwerking en start aanbesteding
- 2026 – 2027: realisatie

Deze termijnen werden door het waterschap Limburg realistisch geacht gelet op de ervaring met vergelijkbare maatregelen, grondverwerving en de geldende wettelijke termijnen voor onteigening.

Om zo spoedig mogelijk alsnog de KRW-doelen te kunnen bereiken, zal de volgende maatregel(en) worden genomen met betrekking tot de aantasting van het waterlichaam:

- inzetten instrument van gedoogplicht of onteigening als minnelijke grondverwerving niet mogelijk blijkt te zijn.

Daarmee zullen naar verwachting in 2029 (behoudens eventuele na-ijleffecten) de KRW-doelen wel bereikt worden. Er is dan geen beroep meer nodig op de uitzondering van artikel 4 lid 5 KRW.

De huidige toestand (toestandsbepaling 2025) voor bedoelde KRW-doelen is hierboven opgenomen in figuur 8. De berekende EKR's voor het scenario verwachte voortgang maatregelen en waterkwaliteit is hierboven opgenomen in tabel 8. Deze huidige toestand is met toepassing van artikel 4 lid 5 KRW vast te stellen als het verlaagde doel voor 2027.

8.2. Toelichting

In de periode 2012-2014 is de haalbaarheid van de herinrichting Roggelsebeek en Neerpeelbeek onderzocht. Het project is in die periode uitgesteld vanwege geen tot zeer weinig perspectief op grondverwerving. Op 27 december 2021 is door het DB de projectopdracht 'herinrichting Roggelsebeek inclusief Neerpeelbeek en Bevelandsbeek' met het bijbehorende voorbereidingsbudget vastgesteld.

In 2023 is gestart met een verkenning voor het ontwikkelperspectief voor het gebied. Vervolgens is het waterschap in 2024 gestart met de verkenning naar herinrichtingsmogelijkheden voor de Roggelsebeek en Neerpeelbeek. Daarbij is gekozen om drie scenario's uit te werken:

- Scenario 1: Beekdalbrede herinrichting in lijn met het ontwikkelperspectief
- Scenario 2: Robuuste herinrichting met als doel te voldoen aan de KRW
- Scenario 3: Minimale herinrichting binnen de beschikbare gronden

Uiteindelijk is gekozen om scenario 2 als basis te gebruiken en aan te scherpen met elementen uit de andere twee scenario's. Vooral door de impact op de omgeving, de benodigde grondverwerving en zeer hoge kosten ten opzichte van de geringe meerwaarde scoort scenario 1 slechter dan 2. In scenario 3 worden KRW-doelen niet behaald.

9. Haelense Beek en Uffelsebeek

9.1. Onderbouwing doelverlaging

Het oppervlaktewaterlichaam Haelense Beek en Uffelsebeek (code: NL60_HAELUFFE) is door normalisering, kanalisering, stabilisatie geul en oeversversterking aangetast en heeft de status 'sterk veranderd'. Deze menselijke activiteiten dienden de volgende sociaal-economische behoeften: waterhuishouding, bescherming tegen overstromingen en afwatering.⁵⁹

In het waterlichaam zijn voor de periode 2022 - 2027 de uitvoering van de volgende maatregelen gepland:

- het herstel van vismigratie op 1 locatie; en
- het uitvoeren van beekherstel over een lengte van circa 3 kilometer.⁶⁰

Deze maatregelen zijn noodzakelijk voor het bereiken van de volgende KRW-doelen:

- vis (het herstel van vismigratie); en
- macrofauna, overige waterflora en vis (uitvoeren van beekherstel).

Hieronder is een overzicht opgenomen van het toestandsoordeel Ecologie - Biologie voor het oppervlaktewaterlichaam Haelense Beek en Uffelsebeek.⁶¹

Biologie	GEP	Toestand				Doelbereik 2027
		2009	2015	2021	2025	
Macrofauna (EKR)	>= 0.60	X				Onzeker
Overige waterflora (EKR)	>= 0.50	X				Redelijk zeker
Vis (EKR)	>= 0.35	X				Onzeker
Fytoplankton (EKR)	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT

Figuur 9 Toestandsoordeel Ecologie - Biologie (KRW-factsheet Haelense Beek en Uffelsebeek)

In 2025 is het toestandsoordeel voor macrofauna en vis als 'ontoereikend' beoordeeld (oranje gekleurde cel) en voor overige waterflora is het toestandsoordeel als 'matig' beoordeeld (geel gekleurde cel). In onderstaande tabel is daarnaast de verwachte toestand 2027 ten opzichte van de SBGP3 doelen opgenomen.⁶²

⁵⁹ KRW-factsheet Haelense Beek en Uffelsebeek, onder 1.5 'Motivering status sterk veranderd'.

⁶⁰ KRW-factsheet Haelense Beek en Uffelsebeek, Maatregelen.

⁶¹ KRW-factsheet Haelense Beek en Uffelsebeek, Doelen en Toestand.

⁶² KRW-verkenneranalyse WL, 11 december 2025, p. 36. De provincie Limburg kan hiervoor ook het toestandsoordeel van het rapportagejaar 2026 of indien beschikbaar 2027 gebruiken.

Tabel 9 Berekende EKR's voor het scenario verwachte voortgang maatregelen en waterkwaliteit, gekleurd naar doelbereiking volgens het Waterkwaliteitsportaal (doelen SGBP3).

Waterlichaam	Waterlichaamcode	KRW type	Fytoplankton	Overige waterflora	Marcrofauna	Vis
Haelense Beek en Uffelsebeek	NL60_HAELUFFE	R5		0,48	0,33	0,18

Bedoelde maatregel en daarmee KRW-doelen zullen eind 2027 nog niet zijn gerealiseerd, omdat het onhaalbaar was de voor de uitvoering van de maatregel benodigde gronden beschikbaar te krijgen en sprake is van een complex meeromvattend gebiedsproces.

Daardoor is voor de kwaliteitselementen Ecologie - Biologie het KRW-doel niet bereikt. Hiervoor wordt een minder strenge doelstelling vastgesteld (de uitzondering van art. 4 lid 5 KRW), te weten de huidige toestand, zijnde de toestand opgenomen in tabel 9.

Door inzet van deze KRW-uitzonderingsmogelijkheid treedt geen verdere achteruitgang op in de toestand van het waterlichaam.

Feitelijke onhaalbaarheid wegens grondbeschikbaarheid en complex meeromvattend gebiedsproces

Voor uitvoering van deze maatregel is grondverwerving vereist.

Voor uitvoering van de betreffende maatregel is de volgende oorspronkelijke planning aangehouden:

- 2023: verkenning (inclusief onderzoek naar benodigde gronden)
- 2024 – 2025: planuitwerking en opstarten grondverwervingsproces
- 2026: aanbesteding
- 2026 – 2027: uitvoering maatregel

Deze termijnen werden door het waterschap Limburg realistisch geacht gelet op de ervaring met vergelijkbare maatregelen, grondverwerving en de geldende wettelijke termijnen voor onteigening.

Bedoelde maatregel zal daardoor niet voor eind 2027 kunnen zijn afgerond.

In de Pragmatische Implementatie Europese Kaderrichtlijn Water in Nederland van 2004 (Kamerstuk 28808, nr. 12 | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen) en de Algemene denkklijn ‘Significante schade’ van 2007 (i188580.pdf) is aangegeven dat de huidige functies van de grond als uitgangspunt gelden bij het bepalen van de doelen en maatregelen van de KRW en dat voor het realiseren van KRW-doelen worden geen (gedwongen) functiewijzigingen worden doorgevoerd. In lijn hiermee is in de planperiode 2022 t/m 2027 besloten om niet over te gaan tot onteigening van de benodigde gronden.

Bedoelde maatregel is onderdeel van het meeromvattende gebiedsproces omdat het meest bovenstrooms traject van de Uffelsebeek deels in Nederland en deels in België ligt. Dit bovenstroomse traject tot en met de zandvang in Uffelsebeek, ter hoogte van de instroom van de Waterhoeven, wordt beheerd door de Vlaamse Milieu Maatschappij. Bij herinrichting van het traject Uffelsebeek Grens zal het waterpeil aan de grens zeer waarschijnlijk stijgen. De planvoorbereiding van de herinrichting van de Uffelsebeek door waterschap Limburg en de Lossing door de Vlaamse Milieu Maatschappij moeten op

elkaar afgestemd worden. Daarnaast is het nodig om de planning van de realisatie af te stemmen op de uitvoering van de ruilverkaveling en herinrichting van de Losser.⁶³ Uitvoering van bedoelde maatregel kon niet gescheiden worden van dit gebiedsproces, waardoor waterschap Limburg afhankelijk is van de besluitvorming en uitvoering van andere actoren.

Om zo spoedig mogelijk alsnog de KRW-doelen te kunnen bereiken, zullen de volgende maatregelen worden genomen met betrekking tot deze aantasting van het waterlichaam: actief inzetten op grondverwerving.

Daarmee zullen naar verwachting in 2033⁶⁴ (behoudens eventuele na-ijleffecten) de KRW-doelen wel bereikt worden. Er is dan geen beroep meer nodig op de uitzondering van artikel 4 lid 5 KRW.

De huidige toestand (toestandsbepaling 2025) voor bedoelde KRW-doelen is hierboven opgenomen in figuur 9. De berekende EKR's voor het scenario verwachte voortgang maatregelen en waterkwaliteit is hierboven opgenomen in tabel 9. Deze huidige toestand is met toepassing van artikel 4 lid 5 KRW vast te stellen als het verlaagde doel voor 2027.

9.2. Toelichting

In 2022 is gestart met het project 'herinrichting Uffelsebeek en Haelense beek bovenloop'. Door de herinrichting van 3 resterende trajecten van de Uffelsebeek, herinrichting van de Elterbemden als bovenloop van de Haelensebeek en aanpassing van de verdeling van de afvoer van de Uffelsebeek over Haelensebeek en Panheelderbeek, werd in 2022 beoogd om zo optimaal mogelijk te voldoen aan de KRW-doelen. Door de inrichting van de Uffelsebeek en bovenloop van de Haelense beek als natuurbek is sprake van een natuurlijk functionerend watersysteem.

De ecologische toestand van de beek wordt voor een belangrijk deel bepaald door de waterkwaliteit. Zolang er sprake is van een slechte waterkwaliteit zal het halen van de KRW-doelstelling (GEP) niet aan de orde zijn. Verbetering van de chemische waterkwaliteit dient in België gerealiseerd te worden. Het waterschap voert hierover overleg met België. Dit is voor België zelf ook een belangrijk aandachtspunt, omdat ook de bovenloop van de Uffelsebeek gelegen in België is aangewezen als KRW-waterlichaam. Waterschap Limburg moet zorgen voor een goede inrichting van de beek. Enerzijds omdat de ecologie zich dan direct kan ontwikkelen bij verbetering van de waterkwaliteit. Anderzijds omdat dit de opgave is vanuit KRW waarvoor het waterschap een realisatieverplichting heeft.⁶⁵

⁶³ Waterschap Limburg, Projectopdracht P260501 Herinrichting Uffelsebeek en Haelensebeek bovenloop, zaaknr. 2020-Z9701, doc.nr. 2021-D13434, p. 14.

⁶⁴ Indien ook in België voldoende maatregelen worden genomen.

⁶⁵ Waterschap Limburg, Projectopdracht P260501 Herinrichting Uffelsebeek en Haelensebeek bovenloop, zaaknr. 2020-Z9701, doc.nr. 2021-D13434, p. 4.

10. Worm

10.1. Onderbouwing doelverlaging

Het oppervlaktewaterlichaam Worm (code: NL60_WORM) is gedeeltelijk door normalisering aangetast en heeft de status 'natuurlijk'.

In het waterlichaam is voor de periode 2022 - 2027 de uitvoering van de volgende maatregel gepland:

- het uitvoeren van beekherstel over een lengte van circa 3 kilometer.⁶⁶

Deze maatregel is noodzakelijk voor het bereiken van de volgende KRW-doelen:

- overige waterflora.

Hieronder is een overzicht opgenomen van het toestandsoordeel Ecologie - Biologie voor het oppervlaktewaterlichaam Worm.⁶⁷

Biologie	GEP	Toestand				Doelbereik 2027
		2009	2015	2021	2025	
Macrofauna (EKR)	>= 0.60	X				Vrijwel zeker
Overige waterflora (EKR)	>= 0.60	X				Onzeker
Vis (EKR)	>= 0.60	X				Vrijwel zeker
Fytoplankton (EKR)	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT

Figuur 10 Toestandsoordeel Ecologie - Biologie (KRW-factsheet Worm)

In 2025 is het toestandsoordeel voor overige waterflora en vis als 'matig' beoordeeld (geel gekleurde cel). Voor macrofauna is het toestandsoordeel als 'goed' beoordeeld (groen gekleurde cel). In onderstaande tabel is daarnaast de verwachte toestand 2027 ten opzichte van de SBGP3 doelen opgenomen.⁶⁸

Tabel 20 Berekende EKR's voor het scenario verwachte voortgang maatregelen en waterkwaliteit, gekleurd naar doelbereiking volgens het Waterkwaliteitsportaal (doelen SGBP3).

Waterlichaam	Waterlichaamcode	KRW type	Fytoplankton	Overige waterflora	Macrofauna	Vis
Worm	NL60_WORM	R18		0,54	0,68	0,58

⁶⁶ KRW-factsheet Worm, Maatregelen.

⁶⁷ KRW-factsheet Worm, Doelen en Toestand.

⁶⁸ KRW-verkenneranalyse WL, 11 december 2025, p. 36. De provincie Limburg kan hiervoor ook het toestandsoordeel van het rapportagejaar 2026 of indien beschikbaar 2027 gebruiken.

Bedoelde maatregel en daarmee KRW-doelen zullen eind 2027 nog niet zijn gerealiseerd, omdat het onhaalbaar was de voor de uitvoering van de maatregel benodigde gronden beschikbaar te krijgen en sprake is van een complex meeromvattend gebiedsproces.

Daardoor is voor de kwaliteitselementen Ecologie - Biologie het KRW-doel niet bereikt. Hiervoor wordt een minder strenge doelstelling vastgesteld (de uitzondering van art. 4 lid 5 KRW), te weten de huidige toestand, zijnde de toestand opgenomen in tabel 10.

Door inzet van deze KRW-uitzonderingsmogelijkheid treedt geen verdere achteruitgang op in de toestand van het waterlichaam.

Feitelijke onhaalbaarheid wegens grondbeschikbaarheid en complex meeromvattend gebiedsproces

Voor uitvoering van de beekherstelmaatregel is de volgende oorspronkelijke planning aangehouden:

- 2021: opstart verkenning
- 2022: verkenning en planuitwerking
- 2023: afronden planuitwerking
- 2024: aanbesteding en start realisatie
- 2025: afronding realisatie en nazorg.

Deze termijnen werden door de waterschap Limburg realistisch geacht gelet op de ervaring met vergelijkbare maatregelen, grondverwerving en de geldende wettelijke termijnen voor onteigening.

Om zo spoedig mogelijk alsnog de KRW-doelen te kunnen bereiken, zullen de volgende maatregelen worden genomen met betrekking tot deze aantasting van het waterlichaam:

- grondverwerving en planuitwerking in 2026 t/m 2028; en
- uitvoering maatregel: vanaf 2029.

Gezien de complexiteit aan, met name, aan de Duitse zijde in verband met de grondverwerving en grote hoeveelheid belanghebbenden zijn er risico's op zienswijzen en bezwaren op de plannen. Daarnaast betreft dit een grensoverschrijdend project met aan beide zijde van de grenzen andere wet- en regelgeving.

Bedoelde maatregel is onderdeel van het meeromvattende gebiedsproces waarbij de uitvoering afhankelijk is van de maatregelen op Duits grondgebied, die onder de verantwoordelijkheid van Duitsland vallen. Uitvoering van bedoelde maatregel kon niet gescheiden worden van dit gebiedsproces, waardoor waterschap Limburg afhankelijk is van de besluitvorming en uitvoering van de Duitse actoren. Gebleken is dat onvoldoende is voor het behalen van de KRW-doelen als alleen maatregelen worden getroffen op Nederlands grondgebied.⁶⁹

Daarmee zullen naar verwachting in 2033 (behoudens eventuele na-ijleffecten) de KRW-doelen wel bereikt worden. Er is dan geen beroep meer nodig op de uitzondering van artikel 4 lid 5 KRW.

⁶⁹ Waterschap Limburg, Memo, zaaknr. 2025-Z15161, doc.nr. WLDOC – 390959707 – 205318, 3 februari 2026.

De huidige toestand (toestandsbepaling 2025) voor bedoelde KRW-doelen is hierboven opgenomen in figuur 10. De berekende EKR's voor het scenario verwachte voortgang maatregelen en waterkwaliteit is hierboven opgenomen in tabel 10. Deze huidige toestand is met toepassing van artikel 4 lid 5 KRW vast te stellen als het verlaagde doel voor 2027.

10.2. Toelichting

De KRW-opgave van de Worm voor waterschap Limburg heeft betrekking op het traject tussen het NATO-terrein en de RWZI Rimburch.

In de periode 2022 tot en met 2024 heeft het Waterschap afstemming gezocht met Duitse partners, met de vraag of ze mee wilden doen aan het uitvoeren van beekherstelmaatregelen. De Duitse partners hebben prioriteit gegeven aan het treffen van maatregelen naar aanleiding van de extreme wateroverlast van 2021. Wel heeft de nodige afstemming met de Duitse partners plaatsgevonden over de modellering, inrichtingsvarianten en uiteindelijke keuze tot de voorkeursvariant.

Een van de inrichtingsvarianten was een toekomstvariant waarin ook op Duits grondgebied maatregelen zouden worden genomen. Dit zou echter op gronden van derden moet gebeuren en de verwachting was dat dit verwervingsproces nog lang zou duren (ver voorbij de KRW-deadline van eind 2027). Daarom is besloten om in ieder geval de maatregelen op Nederlands grondgebied en ter plaatse van de eigendommen van het Wasserverband verder te gaan uitwerken.

In 2025 is de voorkeursvariant verder uitgewerkt tot een definitief ontwerp. Hierbij kwam naar voren dat de uitvoering op alleen Nederlands grondgebied en enkele percelen van het Wasserverband toch niet voldoende voldeed aan de KRW-doelen. Er werd een nieuwe hydro-ecologische analyse opgesteld met een gedetailleerde informatie en uitgangspunten, waaruit bleek dat de stroomsnelheid drastisch omlaag gebracht moet worden en de eerdere gekozen oplossingen hiervoor (meanderingen voor meer beeklengte en een vispassage) onvoldoende effectief zijn gebleken. Hiervoor is nog meer extra lengte nodig in de watergang. De huidige lengte van 3 km moet uitgebreid worden tot minimaal 5 km. Omdat dit bij lange na niet aan Nederlandse zijde realiseerbaar is, is ruimte op Duits grondgebied nodig om aan de KRW-doelen te voldoen. Daarop werd opnieuw contact gelegd met de Duitse partners. Samen met alle partners werd in januari 2026 een 'ambitiedocument' vastgesteld. De nieuwe voorkeursvariant wordt in 2026 hydrologisch doorgerekend. De samenwerking tussen alle stakeholders verloopt voorspoedig. Echter, de grote omvang van de grondverwerving op zowel Duitse als Nederlandse zijde, alsook de grote hoeveelheid stakeholders zorgen ervoor dat het planuitwerking niet op korte termijn kan worden afgerond.⁷⁰

⁷⁰ Waterschap Limburg, Memo, zaaknr. 2025-Z15161, doc.nr. WLDOC – 390959707 – 205318, 3 februari 2026.